

ล้างผลสอบ 'สตง.' ตรวจประปาเทศบาลนครปรีศนา จ่ายน้ำไม่สะอาด-ขาดทุนเสียรายได้ 303 ล.

"...จากการตรวจสอบผู้ใช้น้ำ 100 ราย มีจำนวน 89 ราย สรุปได้ว่า น้ำประปามีปัญหาน้ำไม่ไหล ไหลไม่ต่อเนื่องตลอดทั้งปี น้ำไม่สะอาด ชุ่นเป็นตะกอนแดงและตะกอนขาว มีกลิ่นคลอรีน มีกลิ่นเหม็น นำมาซักล้างทำความสะอาดและใช้ดื่มกินไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของผู้บริโภค และเป็นสาเหตุให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณด้านสาธารณสุขในการดูแลสุขอนามัยของประชาชน..."

การบริหารกิจการประปา ของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นอีกหนึ่งภารกิจงาน ที่มักมีการร้องเรียนเรื่องการให้บริการ อันเป็นผลมาจากปัญหาการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่

ล่าสุด สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ได้สรุปผลการตรวจสอบการบริหารกิจการประปา สำนักการประปา เทศบาลนครแห่งหนึ่ง พบว่ามีปัญหาการผลิตน้ำประปาสะอาดไม่เพียงพอเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคได้อย่างปลอดภัย ตามมาตรฐานน้ำบริโภค ระบบการจ่ายน้ำประปา มีปริมาณน้ำประปาสูญเสียจำนวนมาก เนื่องจากคุณภาพระบบท่อส่งน้ำมีการใช้งานมานาน ทำให้ประสบปัญหาขาดทุนสูญเสียโอกาสที่จะมีรายได้ระหว่างปีงบประมาณบางช่วงปี เป็นเงินสูงถึง 303.63 ล้านบาท

ในรายงานผลการตรวจสอบของสตง.ระบุว่า ได้เข้าตรวจสอบการบริหารกิจการประปา สำนักการประปา เทศบาลนครแห่งหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินกิจการประปาตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เพื่อให้ประชาชนมีน้ำประปาที่สะอาดและเพียงพอในการอุปโภคบริโภค ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

พบข้อตรวจพบที่สำคัญ ดังนี้

1. การบริหารกิจการประปาขาดประสิทธิภาพ

1.1 ขาดกฎระเบียบและแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น ไม่กำหนดกฎระเบียบคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน แผนที่/แผนผังที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน รวมถึงข้อมูลด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ไม่มีแผนการปฏิบัติงานประจำปี ประจำเดือนหรือประจำวัน เพื่อกำหนดระยะเวลาการบำรุงรักษาระบบต่างๆ ไม่จัดบันทึกข้อมูลที่สำคัญเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา

1.2 การควบคุมครุภัณฑ์ไม่ถูกต้องตามระเบียบฯ มีครุภัณฑ์บางรายการไม่ใช้ประโยชน์และขาดการซ่อมบำรุง ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการและระบบการผลิต

2. การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์หลักของการผลิตน้ำประปา

2.1 การผลิตน้ำประปาสะอาดไม่เพียงพอเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคได้อย่างปลอดภัยตามมาตรฐานน้ำบริโภค ซึ่งจากการตรวจสอบผู้ใช้น้ำ 100 ราย มีจำนวน 89 ราย สรุปได้ว่าน้ำประปามีปัญหาน้ำไม่ไหล ไหลไม่ต่อเนื่องตลอดทั้งปี น้ำไม่สะอาด ชวนเป็นตะกอนแดงและตะกอนขาว มีกลิ่นคลอรีน มีกลิ่นเหม็น นํามาซักล้างทำความสะอาดและใช้ดื่มกินไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของผู้บริโภค และเป็นสาเหตุให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณด้านสาธารณสุขในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน

2.2 น้ำประปาไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน เนื่องจากไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำทำให้น้ำแล้งปริมาณน้ำดิบมีไม่เพียงพอในการผลิตน้ำประปา และระบบผลิตน้ำประปาได้น้อยกว่ากำลังการผลิต ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้น้ำ ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาในการอุปโภคบริโภค

2.3 การดำเนินการผลิตน้ำประปาโดยการใช้ต้นทุนการผลิตต่ำ และพร้อมที่จะจ่ายน้ำประปาตลอดเวลา ไม่สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์โดยพบว่า

2.3.1 ต้นทุนการผลิตที่แท้จริงสูงกว่าราคาจำหน่ายน้ำขั้นต่ำ

จากการตรวจสอบการบริหารจัดการกิจการประปา พบว่า มีต้นทุนการผลิตสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับราคาจำหน่ายน้ำขั้นต่ำ ทำให้การบริหารกิจการประปา มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ส่งผลให้เกิดภาวะขาดสภาพคล่องทางการเงิน ทำให้ขาดงบประมาณในการพัฒนาระบบประปาให้มีคุณภาพและเพียงพอกับความต้องการของชุมชน

2.3.2 ในระบบการจ่ายน้ำประปา มีปริมาณน้ำประปาสูญเสียจำนวนมาก เนื่องจากคุณภาพระบบท่อส่งน้ำมีการใช้งานมานาน เป็นการเสียโอกาสที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปริมาณน้ำที่สูญเสีย

โดยในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2556-2559 มีค่าเสียโอกาสเป็นจำนวนเงิน 47.66 ล้านบาท (รายรับค่าน้ำที่ควรจะได้ คำนวณจาก ปริมาณน้ำที่สูญเสีย 23.83 ล้านลูกบาศก์เมตร X ราคาจำหน่ายน้ำขั้นต่ำ 2 บาท) เมื่อรวมถึงผลการขาดทุนจากต้นทุน การผลิตสูงกว่าราคาจำหน่ายในอัตราขั้นต่ำสุดระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2556-2559 จำนวนเงิน 255.97 ล้านบาท รวมเป็นผลขาดทุนที่สูญเสียโอกาสที่จะมีรายได้ระหว่างปีงบประมาณพ.ศ. 2556-2559 เป็นเงินทั้งสิ้น 303.63 ล้านบาท

2.3.3 รายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย ทำให้ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ขาดเงินสดใช้จ่ายในกิจการ

2.3.4 การจัดเก็บรายได้ขาดประสิทธิภาพ มีลูกหนี้ค้างชำระค่าน้ำจำนวนมาก ส่งผลให้ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ที่จะนำไปใช้หมุนเวียนในกิจการประปา

2.4 ระบบควบคุมการผลิตและสูบน้ำแบบอัตโนมัติ (SCADA) ไม่มีการใช้งาน ทั้งระบบ เพื่อการควบคุมการผลิตและสูบน้ำได้ตามวัตถุประสงค์ รวมถึงไม่มีการตั้งงบประมาณในการซ่อมแซม หรือดำเนินการใด อุปกรณ์ส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทำให้ไม่สามารถดูแลสถานะการทำงานและควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ต่าง ๆ ผ่านระบบได้ ต้องใช้บุคลากรควบคุมการทำงานทั้งระบบการผลิต และจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็น ซึ่งบุคลากรอาจควบคุมดูแลได้ไม่ทั่วถึงอย่างสม่ำเสมอและทันเวลา การจัดเก็บข้อมูลจึงอาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงทำให้สำนักการประปาฯ ขาดข้อมูลหรือมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในการบริหารกิจการประปาให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งไม่สามารถลดปริมาณน้ำสูญเสียที่เกิดจากท่อแตกหรือรั่วเนื่องจากไม่มีระบบ SCADA ช่วยในการตรวจวัดแรงดันในเส้นท่อ

เบื้องต้น สดง. ได้แจ้งผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะ ให้เทศบาลนครแห่งดังกล่าว ดำเนินการดังนี้

1) ให้กำหนดกฎระเบียบและแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่กำหนดกิจกรรมและระยะเวลาที่ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีมาตรฐานเดียวกัน ให้จัดบันทึกและรายงานข้อมูลสถิติสำคัญด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานรวมทั้งเก็บข้อมูลของบุคลากรในด้านความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ การฝึกอบรม เพื่อใช้วางแผนพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มีการตรวจสอบพัสดุประจำปี และรายงานพัสดคงเหลือทุกประเภท วางแผนนำครุภัณฑ์มาบำรุงรักษาเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป เพื่อให้การบริหารกิจการประปา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

2) จัดให้มีห้องปฏิบัติการและเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับวิเคราะห์และทดสอบคุณภาพน้ำเริ่มตั้งแต่แหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิต น้ำในกระบวนการผลิต และให้เก็บตัวอย่างน้ำประปามาทดสอบให้ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการ หากพบว่าไม่ได้มาตรฐาน ให้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงคุณภาพทันที เพื่อให้ น้ำประปาสะอาดปลอดภัยต่อสุขอนามัยตามมาตรฐานน้ำบริโภคของมาตรฐานองค์การอนามัยโลก (WHO)

3) ให้หาแนวทางนำน้ำดิบจากบ่อน้ำสำรองไปใช้อย่างคุ้มค่า รวมถึงให้พิจารณาดำเนินการให้มีแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในระยะยาว และการให้บริการน้ำประปานอกเขตควรคำนึงถึงศักยภาพการผลิต เพื่อลดปัญหาขาดแคลนน้ำประปาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ให้มีการปรับปรุงซ่อมบำรุงระบบการผลิตและระบบจ่ายน้ำประปาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกำลังการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

4) ให้มีการปรับปรุงราคาจำหน่ายน้ำและค่าบริการอื่นให้เหมาะสมต้นทุนการผลิต เพื่อให้มีรายรับเพียงพอต่อการพัฒนาระบบประปา หาแนวทางลดปริมาณน้ำสูญเสียเพื่อลดต้นทุนการผลิต บริหารจัดการลูกหนี้ค้างค่างานและประชาสัมพันธ์ให้ชำระค่าน้ำ

5) ให้กำหนดนโยบายการบริหารจัดการระบบควบคุมการผลิตและสูบน้ำแบบอัตโนมัติ (SCADA) ให้ชัดเจน โดยพิจารณาความคุ้มค่าประสิทธิภาพการใช้งาน ภายหลังการซ่อมบำรุงผลการแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจ

ล่าสุด เทศบาลนคร ได้มีหนังสือแจ้งว่าได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ สดง. ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำป้ายเตือนและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ภายในโรงกรองและโรงสูบน้ำ เพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน สั่งการให้จัดบันทึกข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่สำคัญเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ให้มีการตรวจสอบพัสดุประจำปี พร้อมทั้งรายงานพัสดุลดเหลือจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ให้ถูกต้องตามระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบันและจัดทำแผนบำรุงรักษาครุภัณฑ์ เพื่อให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา

2. ดำเนินการนำตัวอย่างน้ำก่อนกรอง น้ำหลังกรอง และน้ำประปาส่งทดสอบ คุณภาพปีละ 1 ครั้ง และสุ่มตัวอย่างน้ำประปา ต้นทาง และปลายทาง เพื่อนำมา วิเคราะห์คุณภาพน้ำประปา พร้อมกับทดสอบน้ำประปาปีของบ่อน้ำดิบสำรอง และ น้ำประปาต้นทาง เมื่อผลการตรวจสอบพบว่ามีค่าเกินมาตรฐานกำหนดให้รีบ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาในพื้นที่ รวมทั้งจัดซื้อชุดทดสอบเพื่อ ควบคุมระดับคลอรีน มีการควบคุมคุณภาพน้ำประปาให้ใสสะอาด ปลอดภัย ไม่ให้ มีสารปนเปื้อนต่าง ๆ และรักษาความสะอาดในพื้นที่ผลิตน้ำประปา

3. ดำเนินการจัดทำแผนการสูบน้ำประจำปี แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาใน ระยะสั้นระยะกลาง ระยะยาว และทดสอบน้ำเพื่อนำไปผลิตน้ำประปา ระยะยาว และจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการประปาเพื่อแก้ไขระบบการให้บริการ นอกเขตเทศบาลสั่งการตรวจสอบดูแลบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำและสำรองเครื่อง สูบน้ำไว้เพื่อกรณีฉุกเฉินให้พร้อมใช้งาน และของบประมาณสนับสนุนเปลี่ยนท่อ เมินจากเดิมท่อ AC และท่อเหล็กเป็นท่อ PVC

4. ปรับปรุงค่าจำหน่ายน้ำขั้นต่ำและประกาศใช้เพื่อจัดเก็บให้มีรายรับเพียงพอ และมีสภาพคล่องทางการเงิน มีการเร่งรัดการจัดเก็บค่าน้ำที่ค้างนานเกิน 3 เดือน และเพิ่มช่องทางการชำระผ่านระบบ QR-Code และประชาสัมพันธ์ขั้นตอน การชำระค่าน้ำประปา ให้มีการควบคุมแรงดันต้นทางสูบน้ำให้เหมาะสมกับ ช่วงเวลาการใช้น้ำของประชาชนเพื่อลดแรงดันไม่ให้เกิดน้ำสูญเสีย

5. กำหนดแผนปรับปรุงระบบ SCADA ด้วยงบประมาณ 0.60 ล้านบาท เพื่อให้ ใช้ประโยชน์ต่อไป